

شيعری نالی، وهك كنيوه بهرزه شاخاوييه كانمان، هه موو بۆمان هه يه بۆي بروانين و پي بگه شينه وه؛ به لام گه يشتنه لووتكه ي مانا بهرزه كاني و سه يري ئه و دنيايه له و سه ره وه، كار يكي نه هاسانه .
ئه گهر ئه مرؤ من ئاسايهك ده و پيرئ ده ست بؤ شيعري ئه و پايه بهرزه بهرئ، له ساي سه ري مامؤ ستاي نه مر، مه لا عه بدولكه ريمي مو ده پريس، ئه و زانا دل سوژه و كور ه ناوازه كاني (كاك فاتيح و كاكه حه مه) يه؛ كه بي قسه، هه موو منه تباري كر ده يانين، سه باره ت به شيعر و ويژه مان.

ئهم كار ه بر يتيه له خو يند نه وه ي بي ست غه زه لي گيان بزوين له ديواني حه زره تي نالي . دياره هه لئزاردن له و ديوانه گه وه و گرانه، كار يكي دژواره و ئه من بؤ ئه م كار ه، ناچار به قسه ي دل م كرد و كام غه زه لم زياتر به دل وه نيشت، ئه وه م هينا . هه ره ها بؤ ته رتبيي خو يند نه وه ي به يته كاني غه زه ليك يان نه خو يند نه وه ي هه ندئ به يتيش، ديسانه كه دل م ريشانده رم بوو . به و بؤ نه وه يه به هيوام به رد لي گو يگر انيش بكه وي .

وهك ده زانن، نالي زورئ له شيعره كاني وا دار شووه كه به چه ند جو ر ده خو يترينه وه و چه ند مانا هه لده گرن . له گه ل ئه وه شدا هينديك جار وشه كانيش وا دانراون كه به جيگوراني پيتيك و دوان، بار يكي تر خو ده نو يني و ديمه نيكي تر ده رده كه وي . دياره له كار يكي وادا، ري بؤ چه ند جار و به چه ند جو ر خو يند نه وه ي شيعران نيه و نياز ي گو يگر، چيژ وه رگر ته؛ نهك چوونه ناو ورده كار يي ويژه يي و جوانكار يي شيعرييه وه . كه وا بوو لي ره دا، ئه و باره م كه پي له بار تر هاته بهر چاو، هه لئزارد و وازم له باقي باره كان هينا . ئه مجار هيج سه ير نيه ئه گهر تاك و ته را، ورده تيبينييه كيشم هه بو وي و ده كار م كر دي؛ به مه رجئ له گه ل شيوه نو وسيني ئه و سه رده مه دا بيتنه وه . دو ايين خال ئه وه ي كه : شيعره كانم هينديك كر ژ خو يندؤ ته وه و ئه مه، به رواله ت، بؤ شيعري نالي نابي . به لام ئه گهر ورد تر ببينه وه، ئه م شيعرانه، هه رچيكيش خاو بخو يترينه وه، به جار يك و دوان بيستن، دل ئاويان لي ناخواته وه و پيوسته زور جار ان گو ييان لي بگري تا لئيان تيبگه بين و جوان هه ستيان پي بكه ين . كه وا بوو، ئه مجار ئه گهر خاو خو يتر ابينته وه، دواي چه ند جار گو ئ لي گرتن، گو يگر ماندوو ده بي و دلي ناچي ته وه سه ري . به م بؤ نه وه داوا له گو يگران ده كه م ئه گهر ده نگه كه نازاريان نادا، هينديك له گه لي خو گر بن تا پيني را دين؛ ئه و جار دوور نيه شيوازي خو يند نه وه كه ش په سند بكه ن .

هه رچؤنيك بي، ده بي دان به وه شدا بنيم كه ئه م كار ه ته نيا ئه وه نديه كه مني ده سكورت، له م مه ودا بهر ته سكه دا، له ده ست هات؛ ده نا شيعري نالي، وهك خو ي ده فه رموي : «به ده قيق ي مه سه له ...» .

بر اتان : ماجد مه ردؤخ رؤحاني

سه نه، ز ستاني ١٣٩٢ (٢٠١٤ ز .)

بنواره نهوبه هار و فتووحاتی گولشه نی
گول زاری کرده وه له ده می غونچه پیکه نی

له م پارچه لۆکه هه و ره به قه د پرووی هه موو زه مین
به م رایه له قه دیفه بی سه وزی عه جه ب ته نی

خارایی سه وز و شینی له بهر کردووه جه به ل
دامینی وه ردی سووره که دهستم به دامه نی

هه ر داره بهرگ و هه ر گوله ره نگه خه لاتیه
هه ر جوودی نهوبه هاره که عالم ده کا غه نی

بورجی دره ختی سه وز و بوله ندی وه ک ئاسمان
پتوه شکوفه هه ر وه کوو نه جمن به ره وشه نی

دیسان له بگره بهرده بی گولچین و باغه بان
بولبول که ناری گرت و دلی غونچه راچه نی

به زمی هه زاره قه لفری نه غیاره ده وری گول
سو فی پرو مه به به درک تو له ئیمه نی

وادی بووه به وادی پر نووری تووری نار
نه عله ین له پی فری بده «نالی» به ئیمه نی

چاوه كهت ئاگر له سینهی عاشقی مسکین ده كا
مهسته مه یلی چهن كه باینیکی دلی خوئین ده كا

تالیی لیوین و ئەلقه‌ی زولفمان نیشان ده دا
پاره‌وی میسرین و ئەو روومان له مولکی چین ده كا

تا موعه‌ییهن بی كه زۆرن ده‌سگری و ده‌سکوژی
فهرقی سهر په‌نجه‌ی به‌ خویناوی هه‌نا ره‌نگین ده كا

بی قسه‌ غونچه‌ی ده‌مت کاتی ته‌به‌سسوم رووبه‌روو
هه‌تکی شوعله‌ی به‌رق و نه‌زمی دائیره‌ی په‌روین ده كا

تیری موژگانت له‌ سینه‌مدا ده‌چی بو پیری دل
هه‌ینه‌ كه‌چ ئایینه‌ قه‌سدی خانه‌دانی دین ده كا

گول به‌ ده‌م بادی سه‌باوه‌ پیکه‌نی یه‌عنی وه‌ره
تو له‌ وه‌سالم بو به‌ره‌ ئەو بو‌یه‌ بولبول شین ده كا

چاوی من به‌حری موحیتی تو‌یه‌ بو ده‌فعی گه‌زه‌ند
لیت موعه‌ییهن بی كه «نالی» گول به‌دل په‌رژین ده كا

سه‌ری زولفت که رَشته‌ی عومری خدره نیوه هه‌ودایه
چ هه‌ودایه که هه‌ر هه‌لقه‌ی دوسه‌د زه‌نجیری سه‌ودایه

به نه‌شئه‌ی سستی و مه‌ستی وه‌ها مه‌ستور و مه‌خمووره
نزانم خه‌و له‌چاوتدایه یا چاوت له‌خه‌ودایه

هه‌ناسه‌م زولفته‌که‌ی لادا و مه‌یلئیکی نه‌کرد چاوی
نه‌سیم ئه‌نگووت و شه‌و رابورد و نه‌رگس هه‌ر له‌خه‌ودایه

له‌سایه‌ی کوفری زولفت دل «فنا فی‌التور»ی ئیمانیه
مه‌لین زولمه‌ت خراپه‌ وه‌سلئی په‌روانه له‌شه‌ودایه

له‌دهوری تۆیه‌ ئه‌ی خورشیدی په‌رته‌وبه‌خشی شه‌وگه‌ردان
که «نالی» وا له‌حالاتی میحاقی ماهی نه‌ودایه

عاشقی بی دل دهنالی مهیلی گریاتی ههیه
 بی شکه ههوره تریشقه تاوی بارانی ههیه

چاوی من دم- دم ده پژی ئاوی ساف و خوینی گهش
 دا بلین ده ریایی عوممان دورپ و مهرجانی ههیه

ئاسمانی حوسنی مه جوویم له ئه برۆ و زولف و پروو
 دوو هیلال و دوو شهو و دوو ماهی تابانی ههیه

دل موشه بیهک بوو له بهر ئیشانی نیشانی موژهت
 چه یفه قوریان ئاخر ئه م نیشانه یه شانی ههیه

له حزه بییک و له محه بییک چاوم به چاوی ناکه وی
 که ی دلی وه حشی غه زاله مهیلی ئینسانی ههیه؟

تو ئه گهر ههستی له جی راوهستی دیو و کافریش
 دین ده لئین به خودا قیامهت راسته ههستانی ههیه

فارس و کورد و عه ره ب هه رسییم به ده فته ر گرتوو
 «نالی» ئه مرۆ حاکی سی مولکه دیوانی ههیه

گەر بىيە دەرى سەروى رەوانى لە ئيرەمدا
 وەر نەيىە دەرى ئاھووى چىنى لە حەرەمدا

عەشقت لە دل و دىدەيى پىرئەشك و ئەلەمدا
 گونجائىش و تەسكىنى نىيە زۆرە لە كەمدا

لافى دەمى تۆ غونچە لە دەميا بوو بە عەمدا
 با خوستى برى خستى كە مستىكى لە دەم دا

دل موزمەحىلى دەردە وەكوو دىدە لە نەمدا
 حەيران و پەرىشانە وەكوو قەترە لە يەمدا

«نالى» مەسەلى حالى لە ئەشكەنجەيى غەمدا
 وەك نالە لە نەيدا وەكوو نالە لە قەلەمدا

پەچەبى پەرحەمى و پرچى سىيا
 ھەر دەلئى مانگەشەوہ كولىمى تىيا

لادە دەسرۆكەبى ھەورى لە جەبىن
 دەرکەوئ شەمس و قەمەر نوور و زىيا

لئوى تۆ ئاوى بەقا من خدرم
 فەيزى تۆ پرەحمەت و من سەوزەگىيا

فەرشى كەففى بەرى پىتە نەرگس
 سەرى داخستوہ وەك چاوى ھەيا

مەمخەرە ھاويەبى ھەولئى فىراق
 دەستى من دامەنى تۆ پۇژى قىيا

سەرى فەرھادم و دەندووكى قولنگ
 دەستى مەجنوونم و دامىنى چىيا

خاترى زاھىدى خالى خالى
 نىيە ئەلبەتتە لە بىتئىكى رىيا

دوور لە تۆ ئىدى مەپرسە قوربان
 خالى نالى كە نە مرد و نە ژيا

هه نایى کردوو په نجهى به خویناوى دلى زارم
 ئەمه رهنگه شه هادهت بى که کوشتهى دهستى دلدارم

گوتم ئايا به زارى خوت ده پرسى حالى زارى من
 برۆى هینا په يه ک وه ک شکلى لا په عنى که بيزارم

عه جهب ئەستیره شه وه هه لډى له تاوى خوسره وى خاوه ر
 به پرووى تو م دیده هه لډاى شه وه و پوژ ئه رچى بيدارم

به سه روم وت که راسته سه رکه ش و به رزى که چى له رزى
 که فهر قيشم بگاته ئاسمان به ندهى قه دى يارم

له شيرينى ئە تو ئەى خوسره وى ته ختى زه مين په نگه
 بگاته ئاسمانى بيستون فهر هادى هاوارم

سه راپا هه ر وه کوو هه لقهى زرى په رويه نى خوینم
 به يه ک- يه ک تيرى موژگانى زرى دۆزت بريندارم

ته بيبى من ده بى ده خلى هه بى ساحيب ئيشاره ت بى
 مه گه ر چاوت بزائى من له بهر چى مه ست و بيمارم

هه مايل که ده مى تيغت له هه لقهى گه ر دنى «نالى»
 مه گه ر تيراو بيم به م په نگه تينووى ساعيدى يارم

يار دلی خوینین و چاوی پر له گریانی دهوی
 ئاری ئاری گول له باغان ئاوی بارانی دهوی

ئاو له چاوانم بهخوردی ئاگری دل ناکوژیتهوه
 وهک جهههنههه ئهه تهنووره ئاوی توفانی دهوی

عهشق سولتانیکه هه رگا روو له ویرانی بکا
 ئاهی سهرد و ئهشکی گهرم و قهلبی بریانی دهوی

دوور له تو دل هینده بی ئارام و بی حال کهوتوووه
 ئهی مهسبحای عهسر لهو لیوانه دهرومانی دهوی

رووم ئهوا زهرد بوو وهکوو پاییز له هیجران «نالی»
 عهشق ئیستاکهش له من سهیلی بههارانی دهوی

زولفت به قه دتدا که پهریشان و بلاوه
 ئەمڕۆ له منی شیفته ئالۆز و بهداوه

عومریکی درێژه به خه یالی سهری زولفت
 سهودا و پهریشانم و سهودایه کی خاوه

هه رچه نده که پرووتم به خودا مایلی پرووتم
 بی بهرگییه عیله ت که هه تیو مه یلی هه تاوه

بۆچی نه گریم سه د که ره تم دل ده شکینی
 مه ی بۆ نه رژی شیشه له سه د لاوه شکاوه

بی فائیده یه مه نعی من ئیستا که له گریان
 بۆ عاشقی بیچاره زوو ئەم ئاوه رزاوه

هه ر جوگه و جو باری که وا سوور و سویر بی
 جی جو ششی گریان من و خوینه رزاوه

سۆزی دل مه باعیسی تاو و کولی گریان
 مه علوومه که ئاگر سه به بی جو ششی ئاوه

«نالی» وه کوو زولفت که موقیمی بهری پیتنه
 تیکی مه شکینه و به جه فا مه یخه ره لاوه

جوشش و تاوه له نيو ديدهي گرياندا
چ ته نووريكه له تهنووره بي توفاندا

شهره و تابش و بارش له ده مي ره عدي به هار
ئه سه ري سووزشي گريانه له ئه فغاندا

شيره بي جانه وتم يا مه يه چا بوو فهرمووي
عه كسي له علي له بي مهر جانه له فنجاندا

شهبه هي زولفي شهبه هگونونه يه رووگره داني
به سه ري ئه و كه به سه ودا سه روسامانم دا

قيمه تي ماچي دووسه د كيسه بي ساغه و نيمه
غه يري به ك كيسه بي سه دپاره له گيرفاندا

تو كه خوړيت وهره ناو جهننه تي ديدهم چ ده كه ي
له م دله ي پر شهره و سينه بي سووزاندا

به حسي سپر ي دهه نه ني نوقته به نوقته بگه ر ي
سه ري مووي نييه بي نوكنه له ديواندا

«نالي» ئه و نوقته كه وا بوو به نيشانه ي چاوي
من له سه فحه ي روخي ئه و دل به ره نيشانم دا

شەو ھات و ئەمن مەستی خەيالانى كەسىكم
مەشغۇلى نەفەس گرتنى موشكىن نەفەسىكم

لەم حوجرە لە بەر پەنجەرە كەوتووم و دەخوینم
بىعەينى دەلىنى بولبولى گوشەى قەفەسىكم

ھەم وارىسى فەرھادم و ھەم نائىبى مەجنون
واتى مەگە قوربان كە گەدا بولھەو ھەسىكم

وھلاھى كلاوى سەرى من چەرخى دەمالى
بىوايە بە دامانت ئەگەر دەستپەسىكم

باوەر مەكە رۆح سەختى غەمى فېرقەتى تۆبم
بۆ ھاتنى تۆباقىيە نىوھ نەفەسىكم

گرتوويە سەگت چاكام و لای تۆمەوھ دىتى
يەعنى وەرە «نالى» كە منىش دادپەسىكم

۱۲ حەرىقى زىقى زىندانم نەسىمى سوبىدەم با بى
ئەگەر پۇھى منت باقى دەوى ساقى مەبى ئابى

لە وەسلى تو زياتر خەوفناكم نەك لە هيجرانت
بە ميسلى شەمع و پەروانە بەلى عاشق دەبى وا بى

نېيە دەخلم لە شانامە و مەسافى غەبرى ئەم نوكنە
كە كوشتەى بەندى تۆيە ھەر كەسى ئازاد و ئازا بى

كەسى پوشتانى بالاتە حەرىفى ئال و والاتە
كە شېبھى كاكولى ژووليدە سەرگەردانى سەودا بى

فېداى تەشرىفى رېگەت بى خەراجات و خەزىنەى دل
نيسارى تۆزى پېت بى گەر لە چاوا قەترەبى مابى

لە عەكسى زاتى بى رەنگت ھە تا كەى ديدە رەنگين بى؟
جونوونى لەيل و مەيلى نەقشەندى عەكسى ئەسما بى؟

مەگەر ھەر يارى نەقشېنم بېتتە نەقشەندى دل
كە نەقشى غەبرى رەنگى ئەو بە ئابى ديدە شۇرابى

گەھى ئاھوورەوش شاھى گەھى گەوھەرمەنېش ماھى
بلا با سېنە سەحرا بى بلا با ديدە دەريا بى

لەئالى ئەشكى «ئالى» بى كەسە غەلتانى ئېو خاكە
مەگەر سەمعى قەبوولت موشتەرى لوولووبى لالا بى

سهری هەر مووی به ده نم تهرزه ته مه ننايیکه
 گهردشی تووکی سهرم دووکه لی سهوداييیکه

وهه سه سهی سه فاگاهی نه زه رگهی چاوم
 که عه جه ب مه زه ره یی سهیر و ته ماشاييیکه

سهووشیکی نه فهس و شوړشی نائی نایی
 هه ربه که نه وعه غیناييیکه به مه عناييیکه

هه لقه-هه لقه ی چ ده که ی داوی که مهندی زولفت
 بو دلی خهسته که وا بهسته یی ههوداييیکه

هه رده مه فه رشی که سیکی که یه یی میهر و نیکاح
 دوور له چاکانی عه جه ب فاحیشه دنیاييیکه

«نالی» ئاسووده نییه توولی نه مامی عومرت
 به نه فهس دیت و ده چی ئه سلی له سه ر باييیکه

هەرچه‌نده که عومری خزر و جامی جهمت بوو
چوونکوو ئەمهلت زۆره چ عومریکی کهمت بوو

ئەه‌ی جامیعی دونیا و قیامهت به خه‌یالات
ئەه‌و رۆژی که مردی نه‌ ئەوت بوو نه‌ ئەمت بوو

بێزاره‌ له‌ تۆ ئیسته‌ هه‌ماغوشی عه‌دووته
دونیا که دویته‌ حه‌ره‌می موحته‌ره‌مت بوو

دویته‌ چ بوو ده‌تدا به‌ زبان لافی که‌رامه‌ت؟
ئەم‌رۆ نه‌ده‌مت بوو نه‌ ده‌مت بوو نه‌ ده‌مت بوو

عومرت نه‌فه‌سیکی که هه‌موو عاله‌می دینا
بمه‌ له‌ غه‌میدا که هه‌موو سه‌رفی غه‌مت بوو

«نالی» چیه‌ وا میسلی جوعه‌ل غه‌رقی شیاکه‌ی؟
خۆ تۆ به‌ حیسابی وه‌کوو په‌روانه‌ شه‌مت بوو

سابوونی که ففی پنیه که فی زاری چاپلووس
خاسییه تی ره فی هه یه نه رمی زبانی لووس

ئه ی دل خه راجی حاسلی زولماتی به حر و به پ
میراتی ئیعتیباره له فهرزندی فه یله قووس

بونانی کیر و سه رکه شییه تا فی کیسه وی
دانانی زولم و پروره شییه ته ختی ئابنووس

بنواره بوونی ئه ووه لت و چوونی ئاخرت
هاتی چ پرووت وقووت و هه لاتی چ لووس و بووس

گه ره فه پ و تاج و زینه ت و شه و کت وه فای ده بوو
بئ دردیسه ره ده مانه وه بئ تاوس و خورووس

گه ره ئاب و تابی جه ننه تیی و دووزه خیت ده وی
بنواره نیوچه وانی به شووش و برۆی عه بووس

بئ مه شقی عه شقی زولفی نیگار و نیگارشی
«نالی» له خامه دا بووه ته شاهی تورپه نووس

به مهرگی خۆت قهسهه زاهید هه موو عومرت عوبووریکه
مه قام و مه نزلت ئاخو له کن جه معی قوبووریکه

له خه لوهت هاته دهر سو فی گل و به ردی به سه رما دا
مه کن مه معی له بهر خه لوه ئه ویش تازه غورووریکه

شوعاعی رووت له گه ردندا دیاره دل ده سووتینی
بنازم بهم ته جه لایه چ خورشید و بلووریکه

غهمی چاوت له چاومدا هه می قه ددت له سینه مدا
له بهر سستی و زه عیفی ئه و خه ویکه ئه م خوتووریکه

دل به رده ئه گه ر شاخه به چاوی سووکی مه نواری
به خۆرایی نه سووتاوه ئه میشم کئوی توووریکه

به زاهیر شادمانیمه له بهر که تمی هه موو دهر دان
که «نالی» گه ر بنالینی ئه میش نه شه و سوورووریکه

بنواره وشکه سوئی و ره قسی به ههلههله
 دیسان له به حری وشکی ههوا کهوته پیمهله

ئه م ئه رزه مه زره عه ی عه مه له و گولخه نی ئه مه ل
 هه ندی بووه به مه سجد و هه ندی به مه زبه له

شیخم چ گهرمه حه لقه یی زی کرت به ره شبه له ک
 حالی ئه مانه خو به جه نابت موحه ووه له

دائیم له دووته میگه لی ژن نیرگه لی پیاو
 به م ریشه وه له پیشه وه بووگی به سه رگه له

دنیا مه حه للی که ون و فه سادیکه حیز و دوون
 مه علوومه چه ن به حیله یه عه بیاره چه ن ده له

تو شیخ و ئه و عه جووزه عه جه ب دوستی یه کترن
 بی شاهید و نیکاحه دیاره مو عامه له

«نالی» سهرت له گونبه ده که ی خانه قا ده کا
 لایی پره له مه شعه له لایی له مه شعه له

تا ماوه حەیاتم قوربانى وه فاتم	ئەى تازەجەوان پیرم و ئوفتاده و کەوتووم دەستى بدەرە دەستى شکەستەم کە بەسەر چووم
من پیرم و فانى هەروا بە تەماتم	تۆ یوسفى نەوحوسنى لەسەر میسرى جینانى لەم کولبەیی ئەحزانە نە زیندووم و نە مردووم
وه حشى له ویلايه ت وهیشووومى ولاتم	فەرقیکى نەکرد نەفسى نەفیسەم بە عینایەت لەم گۆشەبى وێرانەیه هەر مامەوه وه ک بووم
بۆ ئەهلى موناچات بۆ راھى نەجاتم	ئەى مەسجید و میحرا بگەهت قیبلەبى حاجات مەحجوبى هەوام و ئەمەتە مەشەدی مەعلووم
شەمسى سەمەدانى جوویایى بەراتم	ئەى مەتلەعى ئەنوارى هەموو قاسى و دانى وه ک زەرپرەبى بى جیلوونە مەوجودونە مەعدووم
فیردەوسە مەئالى هەرچەند له عوساتم	لەم خاکی دەرى رەحمەتى بى زەحمەتە «ئالى» حاشا کە لەمیدا بيمە سائیلی مەحررووم

عومرىكە بە مىزانى ئەدەب توحفە فرۇشم
زۇرم وت و كەس تىنە گەيى ئىستە خەمۇشم

سەرخۇشى شەرابى دەمى تۇ بووم و ئەمىستاش
قوربان سەرى تۇ خۇش كە نەماوہ سەرى خۇشم

لەو گەردەن و عىقدە كە پرە گەردەن و گوشت
بەو پىيە كەنارم كە پرە دامەن و كۇشم

وہك تورپەيى پىچىدەيى تۇ ساغ و شكەستەم
وہك نەرگسى نادىدەيى تۇ خۇش و نەخۇشم

شىنخىي و سەراپا دەلەك و رپوى دەپۇشى
«نالى» م و بە پرووتى لە ھەموو دىدە دەپۇشم

رەفيقان من ئەوا رۇيىم لە لاتان
لە مەزلوومان بلا چۆل بى ولاتان

بلا سا شاربەشار و دى بەدى بين
لە دەس ياران بکەين تەيىي ولاتان

مەلین کەلکى نەبوو رۇيى جەھەننەم
سەرم قەلغانە بۆ تىرى قەزاتان

منم سەرکردەتان بۆ لەشکرى غەم
دەترسم من برۆم بشکى سپاتان

سەفەرمان چونکە رېنى ھات ونەھاتە
دوعامان بۆ بکەن ئېوہ و خوداتان

ئەوہند ئەرجوو دەکا نالى کە جار- جار
بکەن يادى موحىبىي بىرپياتان